

שבת בשבתו

גליון הקהלה החרדית "מחזיקי הדת" אנטווערפן

Jacob Jacobsstraat 22 - tel. 03-233.55.67

ז"ה, שנה כ"ה, גליון אלף תכ"ד עש"ק י"ח אייר, ל"ג צעומר, תשפ"א

אמור

הדלקת הנרות: 20.45 פלג המנחה: 19.31

מוצאי ש"ק: 22.03 ר"ת: 22.17

30 APRIL 2021

Nr 1424

דף היומי יומא י"ט

נח לשמור על קדושת הגליון

אפניוין יקריין

אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם (כא,א)
אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים

(רש"י).

באר הרה"ק רבי אברהם מפאריסוב ז"ע
הכונה, "להזהיר גדולים" שיחזיקו את עצמם
"קטנים". (זכותא דאברהם)

וכי תזבחו זבח תודה לה' לצונכם תזבחו (כב,ט)
כתב בספר העקידה, אחד המעלות הטובות
שצריך האדם להתרגל בהם, הוא ענין הכרת הטוב,
הן בין אדם לחבירו והן בין אדם למקום.

ומי שרוצה להתרגל במדה טובה זו ולזכור
אותה תמיד, צריך לבטל את האנוכיות שבו, ואז
ידע שכל מה שהשיג זה לא מעצמו, אלא הכל מאתו
יתברך והכל מתנת חנם. וזה קרבן תודה האמיתי,
שיכיר גדול חסדו שעושה אותו יותר ממה שמגיע
לו לפי מעשיו.

דבר זה נרמז בפסוק, "וכי תזבחו זבח תודה

לאמו ולאביו (כא,ב)

דברים נפלאים כתב "רבינו בחיי" מדוע הקדים
כאן האם לאב, ואילו להלן (בפסוק יא) ככהן גדול
הקדים האב וכדכתיב "לאביו ולאמו לא יטמא"
ומתוך: שלעולם מקדים בכל מקום האב קודם
לאם, ורק כאן הוצרך להקדים את האם, לפי שכבר
הזכיר "שארו" (זו אשתו) שמוותר לה להטמא,
לכך הוצרך להקדים אמו כדי לסמוך אמו לשארו,
ושיזכיר הנקבות בפני עצמן, שאם היה אומר "כי
אם לשארו לאביו ולאמו" יבא הלשון בלתי מסודר
להכניס הזכר בין הנקבות, עכ"ל.

בענין זה סיפר הגאון רבי יצחק שלמה אונגר
זצ"ל גאב"ד חוג חת"ס (רשומים בשמך, עמ' ר): זקני
הגה"צ רבי יחיאל מיכל אונגר זצ"ל היה "שבת
בחור" (מאוכלי שלחנו בשבת קודש), אצל רבו
הגה"ק הכתב סופר זצ"ל, ולזאת זכה משום מעשה
שהיה.

היה לפנינו בישראל, לא היה מטבח כללי
בישיבות, והבחורים היו אוכלים "טעג" (ימים) אצל
בעלי בתים. איתרע מזלו של זקני זצ"ל, לסעוד
סעודת שבת קודש אצל בעל הבית אשר לא היה
צורבא מרבנן, וקבע את מקומו של הבחור האורח
האלה הוא זקני זצ"ל - בין שתי בנותיו.

זקני זצ"ל יצא מעמו בחרי אף, ולא אבה לאכול
שם יותר. מבלי לספר לאיש, נטל פרוסת לחם, ויצא
השדה, ובין האילנות אכל פתו, ושר לעצמו זמירות
שבת קודש. נדמנה שם הרבנית - אשת ה"כתב
סופר" - והבחינה בתלמיד בעלה, הסועד בדד בינות
האילנות, ותגד לבעלה את הדברים אשר ראו עיניה.
שמע ה"כתב סופר" את דברי הרבנית, שלח
מיד לקרוא לתלמידו, ובקש לדעת מה זה ועל
מה זה. בתחלה שתק ולא ענה, אולם משגברה
עליו פקודת רבו הק', גילה לו את כל לבבו, שבקש
הבעל הבית להושיבו בין שתי בנותיו, ועל כן שם
אל השדה פניו. שמע ה"כתב סופר", ואמר: "מכאן
ואילך הנך סועד על שלחני מדי שבת בשבתו".
(אור לישרים)

השיעור
בפרקי אבות
ע"י מרן הרב שליט"א
בקהלה
03.233.55.67 → 8 → 1

לה", אם תרצו להשיג מעלת זבח תודה, זה רק על
ידי זה ש"רצונכם תזבחו", שתזבחו רצונך ותבטל
כל צד האנוכיות שבקרבך, ורק על ידי זה תוכל
לזכות להבין ענין הזבח, שאתה מודה בכל פעם
להקב"ה על רחמי המרובים. (שבט הלוי)

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב,לב)

בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה, בפרט
שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו
ואינו יכול לישן, יהיה מהרהר במצות עשה זו
ונקדשתי בתוך בני ישראל, וידמה בנפשו ויציייר
במחשבתו כאילו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב
השמים והוא בשביל קדושת ה' יתברך שובר את
טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש ה' יתברך,
ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ונמצא
שאינן שוכב בטל רק מקיים מצות עשה דאורייתא.
(צעטיל קטן מהרה"ק הרבי ר' אלימלך זיע"א)

ובקצרכם את קציר ארצכם וגו' לעני ולגר תעזב
אתם (כג,כב)

על "בתורת כהנים" למה כתובה פרשה זו כאן
שכבר כתובה בפ' קדושים?

ואפשר לומר עוד, שרמזה כאן התורה למעשה
רות שהיתה גיורת ולקטה הלקט, לכן כתיב לעני
ולגר' והיא באה בתחלת קציר שעורים (ואמרו במדרש
שזה קציר העומר), ולכן סמכו כאן לקציר העומר.

'ולגר' עם האות שלפניה (י' של 'לעני')
ושלאחריה (ת' של 'תעזב') אותיות 'לגורת', ויש
כאן עוד רמזים לזה 'ולגר תעזב', 'תעזב' אותיות
'בעז' וה'ת' עם ראש וסוף תיבת ולגר' אותיות
'רות', 'לעני ולגר תעזב אתם' בגימטריא 'זו נעמי
ורות המואביה כלתה'. (טעמא דקרא)

מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קודש אלה
הם מועדי. ששת ימים תעשה מלאכה וגו' שבת
הוא לה' בכל מושבותיכם (כג,בג)

חז"ל במסכת ראש השנה (כה,א) אמרו: אשר
תקראו אתם, אתם אפילו שוגגים, אתם אפילו
מזידים, אתם אפילו מוטעים, ואין הקב"ה מחדש
החודש מלמעלה עד שקדשו בי"ד מלמטה. וקשה
התיינח גבי מועדים, אבל הכתוב הזכיר כאן שבת
גם כן, וגבי שבת הלא אין שייך קידוש בי"ד ולא
תלוי בישראל אלא קביעא וקיימא?

הרבי ר' יהונתן אייבשיץ מתוך: מכל מקום גם
גבי שבת תליא בקביעת בית דין באופן כשיעברו
החודש או השנה ומתוך כך חל ראש בשנה או

ק"ש וספירת העומר ליל ש"ק אמור משעה 21.50
היום ארבעה ושלשים יום שהם ארבעה
שבועות ושישה ימים לעומר
*
סוף זמן ק"ש ש"ק אמור בבוקר
מג"א: 9.21/8.54 - גר"א: 9.57

שעות הקבלה

של מרן הרב שליט"א לשיחה אישית
בין השעות: 17.00-18.30

בבנין הקהלה, יאקאב יאקאבס סטר. 22
(בימים ב-ג-ד-ה)

*
קביעת השיחה בתיאום מראש במשרד הקהלה

יום הכיפורים בשבת, וקרבת ציבור דוחים את
השבת, ואם כן על ידי קביעתם שחל בשבת ליכא
למיחש לזה ורשות נתונה להם, ויש כח ביד חכמים
לעקור דבר מן התורה.

ובספר "ארי במסתרים" מפרש: שגם בשבת
אף על פי שקבוע וקיימא תלוי גם בבני ישראל,
וכדחזינן שיש מקומות ששבת מאוחר ויש מוקדם
ותמיד היא בזמן אחר לפי המקום, ועל כרחך דתלוי
בבני ישראל, וזה שאמר הכתוב "שבת הוא לה' בכל
מושבותיכם", דתלוי לפי מושבו של בני ישראל,
וזהו השייכות של שבת למועדים. (אוצר אפרים)

כל האזרח בישראל ישבו בסכת (כג,מב)

מצות סוכה רומז לאחדות, ע"ד אמרם ז"ל
(סוכה כג,ב) כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, מלמד
שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת. ומשום
הכי ינסה הקב"ה לעתיד לבוא את אומות העולם
במצוה קלה שסוכה שמה על טענתם תנה לנו
מראש ונעשנה (ע"ז ג,א), כי מכיון שמצוה זו רומז
(המשך בעמוד ד)

נחך לוח הקהלה

שבת פ' אמור, י"ט אייר, ל"ד לעומר.

הדלקת הנרות: 20.45 (פלג המנחה: 19.31 - פלג
ב: 20.28).

מפטיירין "והכהנים הלויים בני צדוק" (יחזקאל מד) עד
"לא יאכלו הכהנים", אבות פרק ד'.

מוצאי שבת: 22.03 (לשיטת ר"ת: 22.17)

שבת פ' בהר-בחקתי, כ"ו אייר, מ"א לעומר.

הדלקת הנרות: 20.56 (פלג המנחה: 19.40 - פלג ב: 20.37)

הגליון הזה הוקדש

לעילוי נשמת

הר"ר דוד גאלדבערג ז"ל

ב"ר שלמה ז"ל

הלך לעולמו כ"ד אייר תשס"א

ומנוחתו כבוד בהר הזיתים בירושלים ע"ה"ק

יהי זכרו ברוך

ת נ צ ב ה

נדבת בנו הר"ר משה נתן נטע גאלדבערג הי"ו

רבינו מאיר ב"ר ברוך זצ"ל

מהר"ם מרוטנבורג - י"ט אייר ה'ני"ג

א יוציון ווארט

וספרתם לכם (כג,טו)

וספרתם" איז א לשון פון "ספיר", א טייערע סאפירשטיין וואס שיינט שטארק. "לכם" מיינט די עניני עולם הזה, ווי חז"ל זאגן הכל מודים בעצרת דבעינן נמי "לכם". דאס איז אונזער אויפגאבע אין די טעג פון ספירת העומר, צו מאכען שיינען אויך די עניני עולם הזה. (דברי יחזקאל)

"לכם" איז ראשי תיבות כ'די ל'טהרנו מ'קליפותינו". (רבי מנחם מענדל מרימנוב, היא"צ בשב"ק ז' - י"ט אייר)

וכל החדרים של הבורחים, ושולם מאיר בר ברוך. מעיקר הדין, סבור היה המהר"ם מרוטנבורג שאין לבית המדרש חיוב במזוזה, אלא חוסר השלוה שלו, היא שהביאה לידי כך שגם רבותינו הפוסקים אחריו, מביאים זאת כהלכה למעשה, כך רבינו הרא"ש, וכך גם בנו בחיבורו ה"טור" שלו: "בית המדרש פטור מהמזוזה, ואם יש בו פתח שרגל לצאת בו לביתו חייב... וכן עשה הר"ם מרוטנבורג מזוזה לפתח בית מדרשו, ואומר כשהיה ישן בו שינת הצארים היה רוח רעה מבעתתו קודם שתיקן בו מזוזה" (טור יורה דעה, סימן רפו), וכך גם כותב אחריו רבינו ה"טורי ז'הב" (יורה דעה סימן רפו, סעיף י'). (הרה"ג ר' משה יעקב הלוי קנר שליט"א, תוספת המודיע, כ"ב סיון תשס"ז).

(זכרונם לברכה - אייר, עמ' תק)

גדול בדורו

גדול חכמי ופוסקי דורו היה רבינו הגדול רבי מאיר מרוטנבורג זיע"א, "ראש וראשון לכל ישיבות ארץ צרפת" (הקדמת המאירי למסכת אבות), "מופלג ובקי לא היה בדורו כמותו" (תרומת הדשן פ"כ סי' קמב), "ראש המלכות ומנהיגו" (שו"ת מהר"ח א"ז סי' קצא), "מאחר שהיה תלמיד חכם מופלג, ולא היה כמותו בדורו בתורה ובחסידות..." (ים של שלמה, גיטין פ"ד סי' טו), "אור גדול אשר האיר כל ארץ אשכנז באור תורתו, ולעוצם מעלת קדושת תורתו אין לנו כח לחלוק עליו ולסתור דבריו" (נודע ביהודה אבה"ע מהדוי"ק סי' כ).

לצד עמלו בתורה ובהעמדת תלמידים הרבה ניווט וניהל רבינו את חיי הקהילות באשכנז, והורה לעם את חוקי ומשפטי התורה. דעתו - דעת תורה, ודבריו נשמעים ונעשים, כפי שכותב הב"ח (אור"ח סי' תרט) "דכל ניהוג שלנו אחרי מהר"ם והנמשכים אחריו". (שו"ת מהר"ם מרוטנבורג - פתח דבר)

ספיקא דאורייתא

דבר חידוש כותב הרא"ש (קידושין פ"א סי' נז) בזה"ל: "איבעיא להו בנו והוא רבו מהו לעמוד מפני אביו ולא איפשיטא, איבעיא להו בנו והוא רבו מהו לעמוד אביו מפניו גם זו לא איפשיטא, וספיקא דאורייתא הוא, ויעמוד זה מפני זה, אמרו עליו על רבינו מאיר מרוטנבורג שמיום שעלה לגדולה לא הקביל פני אביו ולא רצה שאביו יבוא אליו" עכ"ל. אחרים אומרים כי מהר"ם מרוטנבורג אמר, שאביו יותר גדול ממנו, ואילו אביו אמר שהבן יותר גדול ממנו, ולכן לא רצה מהר"ם מרוטנבורג לפגוש באביו, מפני שחשש שאביו יכפה עליו את הדין, לקום מפניו.

(התחם סופר כותב שמצינו שכל זמן שיעקב אביו היה במצרים לא נגש עם יוסף בנו, ורק בשעה שיעקב נטה למות, בא יוסף בצל קורתו לבקר את החולה. וכותב החת"ס עפ"י דברי הרא"ש הנ"ל, דהנה יוסף היה מלך, ויעקב היה אביו רבו, והיה אצלו ספיקא מי צריך לכבד את מי, אם כבוד המלכות חמורה טפי, או שמא כבוד אביו רבו חמורה טפי, וע"כ לא רצו שניהם לפגוש איש באחיו, ורק משום מצות ביקור חולים בא אצלו לבקר.)

(הגר"ג גשטטנר זצ"ל - חודש בחודשו, ניסן תשס"ו)

לא אשכח פקודיך

היה רבינו משיב ממקום מאסרו תשובות לכל רחבי הגולה, "וכל היכי דחותם מהר"ם בתשובה: (המשך בעמוד ג)

מתולדותיו

רבינו מאיר מרוטנבורג זצ"ל, מאחרוני וגדולי רבותינו בעלי התוספות - "איש עניו וטהור אשר אין באחרונים כמוהו" (הקדמת "ים של שלמה" לרבינו מהרש"ל זצ"ל במסכת בבא קמא) נולד בשנת ד'תתקפ"פ לערך בוורמייזא לאביו הגאון רבי ברוך, דיין בוורמייזא, ובגיל צעיר גלה למקום תורה לישיבת רבינו יצחק מווינא זצ"ל בעל "אור זרוע".

כעבור שש שנים לערך נסע לצרפת להסתופף בצל אחרוני בעלי התוספות בדור שלפני גירוש צרפת, רבינו יחיאל מפאריס, רבינו שמואל ב"ר שניאור מאיוורא, רבינו שמואל ב"ר שלמה מפלייזא זצ"ל.

בשנת ה' אלפים ב' היה עד לשריפת התלמוד בפאריס בגזירת מלכות הרשעה, ואת הזעזוע הנורא ביטא בקינתו הידועה "שאלו שרופה באש לשלום אבליך" הנאמרת בתשעה באב. רבינו יחיאל מפאריס המשיך להחזיק את ישיבתו הרמה על מאות תלמידיה במשך שמונה שנים בהן למדו בעל פה, ומשלמה בטלה הגזירה עלה עם שלש מאות תלמידים לארץ הקודש והתיישב בעכו. אך רבינו שב מיד לאשכנז והתיישב בעיר רוטנבורג שעל שמה נקרא, והחל בהרבצת התורה.

על תלמידיו נמנו מאורות הדור הבא: רבותינו הרא"ש, המרדכי, הגהות מיימוניות, השערי דורא, התשב"ץ קטן, הר"ח אור זרוע, ספר הפרנס, ועוד.

תיקון טעות

בגיליון שעבר נכתב בטעות שהספר **משיב נפש על מגלת רות חובר ע"י הרמ"א זצ"ל**. הנכון הוא שהוא חובר ע"י **הב"ח זצ"ל**.

בין שנים טובות וצרות

י"ט אייר

נ"ג: הקדוש רבי מאיר ב"ר ברוך - מהר"ם מרוטנבורג

תקע"ה: רבי מנחם מענדל [ב"ר יוסף] מרימנוב

תשנ"ה: רבי יעקב משה מרדכי [ב"ר ישראל גרשון] הלוי סאלאווייטשיק - ציריך

כ' אייר

תקצ"ז: רבי מרדכי [ב"ר מנחם נחום] - המגיד מטשערנאביל

תרע"ד: רבי יצחק אייזיק [ב"ר אליהו] הלוי ראבינאוויטש - דורות הראשונים

כ"א אייר

תקמ"ג: רבי יצחק אייזיק [ב"ר יעקב] סג"ל - רזא מהדימא

כ"ב אייר

תרנ"ד: רבי מרדכי שרגא פייבוש [ב"ר ישראל] פרידמאן - האדמור"ר מהוסיאטין

תר"ן: רבי שלמה אליעזר [ב"ר יעקב] אלפנדרי - הסבא קדישא

כ"ד אייר

תרנ"ח: רבי אליעזר צבי [ב"ר יצחק אייזיק יהודה יחיאל] מקאמארנא - דמשק אליעזר, בן ביתי

תרע"א: רבי יצחק [ב"ר ישראל איסר] הכהן פיינגנבום - רב דווארשא

תש"ד: הקדוש רבי ישראל שלום יוסף [ב"ר חיים] האגער - האדמור"ר מאוטיניא - נפש ישי

תשל"ט: רבי בנימין [ב"ר מנחם מענדל] מענדלזאהן - רב דקוממיות

כ"ה אייר

תקמ"ה: רבי שאול [ב"ר יצחק] הלוי - אב"ד האג - בנין שאול

תקנ"ד: רבי ישעיה מדינאוויץ

תקצ"ב: רבי יעקב [ב"ר יעקב משה] מליסא - נתיבות המשפט, חוות דעת ועוד

תרי"ד: רבי חיים [ב"ר מנחם מענדל] מקאסוב - תורת חיים

תרכ"ט: רבי יהושע אשר [ב"ר יעקב יצחק] מפריסוב

תש"ד: רבי ישכר דוב [ב"ר אריה לייבוש] ליפשיץ - אדמו"ר מסטראפקאו

והעריצוהו להפליא: "בדורו לא היה מופלג ובקי כמוהו וידע דעת כל הקדמונים" (גהות מיימוני הלכות חמץ ומצה פ"ח ה"ב), ותלמידיו העידו עליו "כי בשעה שהיה יושב והוגה היתה האש מלהטת סביבו, ודומה לנו שכל עוף הפורח עליו נשרף".

מכל קהילות אשכנז פנו אל רבינו בשאלות ו"חיבר תשובות למאות ולאפים" (חיד"א בשם הגדולים). המגיד גילה למרן הבית יוסף כי "מאיר בחייו ודחילי הלכה כמותו בכל מקום" (מגיד מישרים, פי ויקהל). "רוב מנהגינו, ובפרט מנהגי אשכנז יצ"ו, לילך אחרי דעתו של מהר"ם מרוטנבורג" (שו"ת מהר"ם מינץ סימן ז').

בשנת ה' אלפים מ"ו גדלה האף והחימה, פרעות רבות ארעו וקהילות קודש נכחדו, הי"ד, ורבבות יהודים מסרו נפשם על קידוש שם שמים. אחר כל זאת הכביד המלך אכפו והטיל מסים וארונות עד כי כשל כח הסבל, ורבים נדדו - אם מזרחה, למחוזות פולין וליטא, ואם דרומה, הן לספרד לאיטליה והן לארץ הקודש, ביניהם רבן של ישראל מהר"ם מרוטנבורג זצ"ל. בדרכו לארץ ישראל הגיע עד להרי לומברדיה שבאיטליה, לעיר גבורג, ושהה שם עד שתתארגן שיירת נוסעים לחכור ספינה. באותה עת עבר שם ההגמון מבאזיליה בדרכו מרומא ועמו מומר אחד בשם קונפא, שהכיר את רבינו ומסרו להגמון. ההגמון פנה אל הנסיך מגערץ, מושל העיר, שאסר את רבינו בד' תמוז שנת מ"ו והסגירו למלך רודולף, שתלה ברבינו את בריחת היהודים מארצו, שהסבה לו נזק עצום, כי לא היה לו ממי לסחוט דמים ועל מי להטיל מסי עושיק כבדים. המלך הורה לחבוש את רבינו במבצר בעיר אנזיסייה אשר במחוז אלזאס.

מאסרו של רבינו הרעיש את כל בני הגולה, ותלמידיו הנאמנים נחלצו חושים לפדותו. בשנת ה'מ"ח נבחרו י"ב שלוחים מקהילת ריינוס, ובראשם רבינו הרא"ש, והתייצבו לפני הקיסר, שניאות לקבל כ"ג אלפים ליטרא זהב, ורבינו הרא"ש יהיה ערב לסכום זה. אך רבינו מנע בעדם, בטענו כי "אין פודין את השבויים יתר על כדי דמיהן, מפני תיקון העולם" (גיטין מה"א).

בעודו בבית האסורים נח נפשיה דרב בי"ט אייר שנת ה'נ"ג, והמגיד אמר למרן הבית יוסף "שהיה תמים, ונדוכך יותר בבית האסורים... ואשתאר זכיכא וברירא ואסתלק בדרגא עילאה בהדי צדיקיא", אך הקיסר סירב להרשות להביאו לקבורה עד שדמי הכופר ישולמו במלואם, ובקש לאסור את רבינו הרא"ש במקומו הואיל וערב לכסף, והרא"ש נמלט מפניו לספרד. י"ג שנים היה גופו הטהור במבצר, עד שעלה ביד נדיב אחד לפדותו תמורת הון רב והביאו למנוחת עולמים בוורמייזא, וקברו את הנדיב סמוך למקום מנוחת מהר"ם זיע"א.

(תפארת אבות ח"ב, עמ' 207)

בחלום אדברו בו

רבינו ה"מרדכי" בריש מסכת בבא קמא (בסוגיא הידועה של "מיטב") מביא בפשטות: "ולמורי רבינו מאיר ז"ל נראה בחלום, דוקא בתבן וקש, אבל במידי דאכילה כגון חטין ושעורין... וכן פסק הלכה..." למדו גם מהרגשה פנימית מסויימת של הרבי... למדו התלמידים הלכה למעשה. בהלכות מזוזה לתלמידו רבינו הרא"ש סימן י' (שנדפסו בש"ס)ם שלנו לאחר מסכת מנחות, כשהוא דן על מדת חיוב בבית המדרש במזוזה, כותב הרא"ש: "וכן בית מדרשו של מהר"ם מרוטנבורג ז"ל, היה בו מזוזה, ואמר, כשהי' ישן... היתה רוח רעה מבעתו עד שתיקן מזוזה בפתחו... וכך מביא ה"מרדכי", בהלכות קטנות סי' תתקכ, תשובה מרבו המהר"ם מרוטנבורג: מובטח אני שכל בית שתוקן כהלכתו במזוזה אין שום מזיק יכול לשלוט בו, ובבית שלנו יש קרוב לעשרים וארבע מזוזות, לבית המדרש, ולבית החורף, ולפתח הבית, ולשער החצר הפתוח לרשות הרבים, ולפתח הבית הפתוח לחצר, ולעליית המקורה שאני אוכל בקיץ,

פיקוי אבוט

שמצוה גוררת מצוה (פ"ד מ"ב)
פעם אחת אמר (הרה"ק רבי לייבל אייגר זצ"ל בעל "תורת אמת" מלובלין) בשלחנו הטהור בענין הכנה של מצוה, שגדול יותר מגוף קיום המצוה, יען כי גוף המצוה נצרך שיהיה בזכות ובהירות בלי שום פניה ומי יאמר זכיתי לבי, משא"כ בעת הכנה בודאי כל אחד מישראל מכין ומוכן הוא לקיים המצוה בתכלית השלמות הנרצה מאתו ית' שמו.

ואחר השלחן הטהור בא אליו חסיד אחד וסיפר לפניו ששמע מהרבי מקאצק ז"ל שפי' כן עה"פ "כי מי בשחק יערוך לה" - דעיקר היא ההכנה שמבקשים משמים מהאדם (יערוך פי' הכנה), וזאת היא עיקר עבודה, אבל מלאך אינו צריך הכנה. והיה נהנה מאד מדבריו הקדושים ז"ע, ופי' זה מה שאמרו חז"ל (אבות פ"ד) **מצוה גוררת** - א מצוה וואס עס שלעפט זיך, **מצוה** - איז אויך א מצוה, דהיינו ההמתנה וההכנה למצוה מה שמושך זמן רב הוא ג"כ מצוה.
(שערי אריה, עמ' לג)

מהר"ם מרוטנבורג (המשך)

הנשכח מכל טובה, היינו שנכתב שם במגדל" (ים של שלמה, החולק סימן י"ח), ובתשובות מיימוני (הלכות אישות סימן ל') מובאת תשובתו ובסופה כתב: "טופסי גיטין אין בידי, ולא ספרי פסקים בארץ הנגב, וסברתי כל הדברים כאשר הראוני מן השמים, ואם ימצא שהתוספות וספרי הפוסקים חולקים עלי בשום דבר - דעתי מבוטלת להם. כי מה לעני שיושב חושך בצלמות ולא סדרים זה ג' שנים ומחצה, עני הנשכח מכל טובה, אסקופה הנדרסת, הנקרא משכבר מאיר ב"ר ברוך".

ובתשובותיו (סימן קנ"א) "ובתפישתי, את בוראי לא שכחתי, ובתורתו ויראתו דבקתי".
פירושו על מסכת אהלות נתחבר שם, ככתוב בסוף פרק ד': "כל אלה הדברים שבבתי והוספתי בפרק 'מגדל הפורח באויר' במגדל אנזשהיים בהייתי תפוס שמה... ובמחשבים היה לי דבור נר לרגלי ואור לנתיבתי, ולא עזבני ואל יטשני כל ימי היותי, ואף כי לאחר מותי". ושם, פרק ט': "ברוך גומל חסדים טובים, מאיר לעבדו, וסייעני במגדל אנזשהיים לפרש פרק כוורת". (תפארת אבות ח"ב, עמ' 208)

חידושי תורתו

המהר"ם חיבר תוספות וחידושים ל"ח מסכתות בש"ס, וכן התוס' במס' יומא בתלמוד שלנו הוא חיבור המהר"ם.
כמו כן כתב פירושים למשניות בסדרי זרעים וטהרות. ועוד הלכות בנושאים שונים: עירובין, שמחות, שחיטה, הטמנה, לקט מנהגים בעיני נישואין וכתובה, וכן אלפי תשובות, חיבר פיוטים וביאור למצוות וספר "מחנה לוי", תלמידו רבינו שמשון בר צדוק חיבר את ספר ה'תשב"ץ" ובו קרוב לחמש מאות מנהגים ופסקים של רבו מהר"ם, וכן עשה רבי משה פרנס מרוטנבורג שכתב על פיו את ספרו 'הפרנס', רבים מחידושיו ותוספותיו נתחברו בתפיסה לשם התיירו לתשב"ץ לבקרו ולחבר לפניו את ספרו וכן עמד בקשר משם עם תלמידיו האחרים ושלח להם תשובות.
(שלום עבדו, עמ' 35)

הגביר שפדאהו

כידוע רבינו מהר"ם מרוטנבורג היה אסור בבית האסורים שנים רבות, ובני הקהילה דשם ביקשו לפדותו בממון רב, אך מהר"ם לא הסכים לזה, שכן ההלכה היא (גיטין מה"א) אין פודין את השבוין יתר על כדי דמיהן, ובגמ' שם אמרו, דהטעם הוא דלא ליגרבו ולייתו, שיתפסו יהודים אחרים כשיראו שאחיהם היהודים פודים אותם בכל ממון שבעולם. ונפטר שם במגדל איינזשהיים, וגם אחרי פטירתו

אחד לקבל את ה"שבת בשבתו"
דרכ E-mail - נא למנות:
shabato.antwerpen@gmail.com

הנהלת הקהלה משגרת בזה את ברכותיה לרגל פתיחת
ביהמ"ד "תוספות יום טוב"
ע"ש רבינו בעל התוספות י"ט ז"ע
ברחוב Isabellalei
והכתרת רב ביהמ"ד
הרה"ג מוה"ר **נפתלי יחזקאל פאללאק שליט"א**
יה"ר שחפה ה' בידי יצליח ועבודתו ותפלתם יעלו לרצון לפני אדון כל, ועתידין בתי מדרשות ובתי כנסיות שבחו"ל ליקבע בארץ ישראל בב"א.

לא נתנה המלכות ליהודי הקהילה להוציא משם ולקבורו בקבר ישראל, וכעבור כמה שנים פדה הגביר ר' אלכסנדר את עצמותיו הקדושות מידי המלכות בממון רב.

כעבור זמן קצר בא אליו מהר"ם מרוטנבורג בחלום הלילה, ושאלו איזה שכר הוא רוצה לקבל, או עשירות לו ולבניו עד סוף כל הדורות, או שיסתלק עתה מהעולם הזה ויזכה לחיי העולם הבא בגן עדן, ואמר ר' אלכסנדר שעדיף לו ללכת מן העולם בקרוב, ובלבד שיזכה לגן עדן. ואכן כעבור כמה ימים נפטר הגביר לבית עולמו, וקברוהו על יד קברו של מהר"ם מרוטנבורג בוורמיזא שבצרפת. (ובא האיש ההוא בחלום לרב העיר לספר שכן היה לו, ושניתן לו מקום במחיצתו של מהר"ם בעולם ההוא).

בבית החיים ההוא טמונים גאוני עולם, ובניהם, מהר"ל, רבי אליהו בעל שם, הגה"ק בעמח"ס חות יאיר ואשתו, ואביו רבי שמשון בכרך זצ"ל.
(הגר"נ גשטטר זצ"ל - חודש בחודשו, ניסן תשס"ו)

ביאור טעמו

רבינו המהרש"ל כותב ב"ים של שלמה":
שמעתי על מהר"ם מרוטנבר"ק ז"ל שהיה תפוס במגדל איינזשהיים כמה שנים והשר תבע מן הקהלות סך גדול והקהלות היו רוצים לפדותו ולא הניח כי אמר אין פודין השבויים יותר מכדי דמיהם. ותמה אני מאחר שהיה ת"ח מופלג ולא היה כמותו בדורו בתורה ובחסידות ושרי לפדותו בכל ממון שבעולם, ואם מרוב ענותנותו לא רצה להחזיק עצמו כת"ח מופלג, מ"מ היה לו לחוש על ביטול תורה כאשר כתב בעצמו שהוא היה יושב בחושך וצלמות בלי תורה ואורה והי' מוקן שלא היו אצלו ספרי הפוסקים והתוס', ואיך לא היה חש לעון ביטול התורה מאחר שרבים צריכים לו.
ובודאי דעתו היה שאם יפדו אותו א"כ יש

למיחש שלא יעשו כן כל השרים לת"ח המופלג שבדור בעבור רוב הממון עד שלא יספיק ממון הגולה לפדותם ותשתכח התורה מישראל. ומשום הכי אמר החסיד מוטב שתאבד מעט כמל' היתרת מישראל ממה שתאבד חכמת התורה עיקר, וזה האות שאז פסקה אותו הדבר והשמד לתפוס חצי הגולה. (ים של שלמה, גיטין פ"ד סי' טו)

גופו טהור

נח נפשיה בבית הסוהר. והי' שמה יותר מט"ז י"ג) שנים מעת פקודתו, עד שבא לקבורתו וכאיש גבורתו, גופו הטהור נראה כיום מיתתו, ואם אמנם כתוב בשם האר"י ז"ל דאדם אין זוכה למעלות הנשמה טרם גופו נפסד וכלה, דוקא בסתם בני אדם משא"כ אצל הצדיקים הטהורים דגופם נודרך ונתעלה, עד שנעשה מרכבה לשכינה וכארוץ הקודש שנגנז בו לוחות העדות.
(הגה מנחם ציון - ב"שם הגדולים לחי"א")

שתי המצבות

זאת נוסח המצבה על קבורת רבינו מהר"ם מרוטנבורג בוורמיזא:

מהרם רבנא מאיר .. ציון הלז לראש מרנא ורבנא מאיר בן הר' רבי ברוך אשר תפשו מלך רומי בארבע ימים לירח תמוז שנת ארבעים ושש לאלף הששי ונפטר בתפישה יט באייר שנת חמשים ושלוש ולא נתן לקבורה עד ארבע ימים לירח אדר שנת ששים ושבע לאלף הששי תהא נפשו צרורה בצרור החיים עם צדיקי עולם בגן עדן א"א סלה.
ונוסח המצבה על קבורת ר' אלכסנדר זיסקינד, שזכה לפדות את גופת המהר"ם:

המצבה הזו חוצבה והוצבה לראש נדיב ר' אלכסנדר ב' בר שלמה הנפטר ביום צום כיפור ביום ונקבר ביום אחד עשר בתשרי ששים ושמונה לאלף הששי ואשר מלאו לבו והשם אינה לידו לעשות מצוה רבה ולפדות את מורינו רבנו מאיר בן הרב ר' ברוך מכלאו אשר היה תפוס אחרי מותו כמה שנים עד שבא הנדיב ופדאו וזכה להקבר בצידו הימנית יהי רצון שישיים בצידו בישיבת גינת ביתן עם צדיקי עולם א"א סלה.
(נפשות צדיקים)

והיו עיניך רואות

פעם נסע כ"ק אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש נ"ע עם החסיד הגאון המקובל ר' לוי יצחק שניאורסאהן (המשך בעמוד ד)

"א"ן האור בקי"ן" - וואלנ'יון (1)

לבקשת רבים הננו מפרסמים שוב את המאמרים בתירגום לאידיש

- מילכיג.
 - Vitamin D3** - דער אקטיווער טייל אין Vitamin D₃ איז כאלעסטעראל, וואס איז צוזאמען געשטעלט פון פעטענס. כאלעסטעראל קען זיך געפינן נאר אין שומן מן החי.
 - ביי דעם ויטאמין געפינט זיך דאס אין די פעטענס און אין די שווייס וואס איז אויף די וואל פון די שאף. די פראגע איז, צי איז דאס אסור אדער נישט? (דער חשב האפוד ח"א סי' י און דער שבט הליי ח"א סי' קי"ז זענען דאס מתיר).
 - Vitamin E** - עס זענען פארהאן 2 סארטען: נאטירליך און סינטעטיש.
 - די נאטירליכע ווערט פארביצירט אינערהאלב אויל פארביקאצע, פון בעלי חיים אדער פון געוואוקסען. דער אויל גייט אריבער א פראצעדורע פון פילטערינג, אוועק צו נעמען דעם שלעכטען גערונ, וואס רופט זיך Deodorizing. פון דעם אפפאל וואס בלייבט אויף דעם פילטער פראדוצירט מען דעם ויטאמין, וואס רופט זיך אויך Tocopheryl. דאגעגען דער סינטעטישער ויטאמין האט נישט קיין שום כשרות פראבלעמען.
 - נאך איבער די ויטאמינען, און צי מען מעג זיי געברויכען אן א הכשר - קומענדיגע וואן א"ה.
- עס האט זיך איינגעווארצעלט א געוואוינהייט, צו געברויכען ויטאמינען ביי די טעגליכע מאלציטיטען. די פראגע איז, וואס ענטהאלטען זיי, און צי זיי דארפן א הכשר?
 - די ויטאמינען, ווי אלע מעדיקאמענטען, זענען צוזאמען געשטעלט פון צוויי טיילען:
 - 1) דער אקטיווער טייל (Active Ingredient).
 - 2) פארשידענע צוגאבען: צו האלטען די פרישקייט, עס זאל זיך קענען צולאזען, פאָרמירונג, טעמים א.א.וו.
 - די פירמאס וועלכע שטעלען צוזאמען די ויטאמינען, פארביצירען נישט אליין דעם אקטיווען טייל. דער אקטיווער מאטעריאל ווערט פארביצירט דורך א פאר גרויסע פאבריקאנטען אויף דער וועלט, און די פירמאס קויפען דאס פון זיי, מישען עס מיט די אנדערע אינגרעדיענטען, און פארקויפען דאס אין פארשידענע פאָרמען: פילען, קאפסולען אדער פליסיג.
 - מיר וועלען דא אויסרעכענען א טייל פון די ויטאמינען, און פון זיי וועט מען קענען אפלערענען אויף אנדערע.
 - Vitamin B** - דער אקטיווער טייל אין Vitamin B ווערט גערופען Butyralactone, און קען אויך ווערען פארביצירט מיט אקטאזע, וואס איז

קו הקהלה

8 ימיו ללחץ [03.233.55.67](tel:03.233.55.67)

נתוספו השבוע

במספר 1

מרחב הרב שליט"א

פרקי אבות

במספר 5

מהדומ"ץ הגר"י פאללאק שליט"א
החובה להודות לה' על שזכינו לחיים של תורה

במספר 6

השיעור הקבוע של הגר"ש סלביצקי שליט"א
לעבור מדרשה לדרשה קודמת - ללחץ *

הנהלת הקהילה מאחלת ברכת מזל טוב חמה ולבנית לכל בעלי השמחה

אליעזר צבי גרוס ב"ר דוד נ"י
גרוס (פינקלשטיין)
מאנסי

יוטא פארגעס בת ר' מאיר נ"י
פארגעס (פרידמאן)
אנטווערפן

מ א ו ר ש י מ

אנטווערפן, י"א אייר תשפ"א

יושע הכהן צאליק ב"ר דוד צבי נ"י
צאליק (ווידעקעהר)
לונדון

דבורה קורנבליט בת ר' יעקב נ"י
קורנבליט (גרינהוט)
אנטווערפן

מ א ו ר ש י מ

אנטווערפן, י"ד אייר תשפ"א

יואל דוד שטערן ב"ר מנחם אליהו נ"י
שטערן (פרידמאן)
לונדון

רחל פלדמאן בת ר' ישראל זלמן נ"י
פלדמאן (הלפרין)
אנטווערפן

מ א ו ר ש י מ

אנטווערפן, ט"ו אייר תשפ"א

מפי יהודי טריפולי: "יהודי בשם יהודה אריב אל כושאנא נתפס על ידי המלכות בעוון בזיון דתם. היה זה בשנת תקצ"א. עונשו של היהודי נגזר למות במיתה משונה לעיני אחיו היהודים. הוא נתלה באחת מידידיו על קיר החומה נוכח בית הכנסת הגדול לעיני כל. את כל גופו טשו בדבש, כדי שיעונה על ידי עקיצת הדבורים והזבובים, לפני יציאת נשמתו. לאחר שזיה תלו שעות ארוכות ניצל בדרך נס. לאחר מכן סיפר כי ניטלו חושיו ולא הרגיש כלל, לא בתליה ולא את היסורים המרים, וגם לא בהצלה שניצל". (תפארת אבות ח"ב, עמ' 210)

מנוח בני חקא

שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא

Wachtdienst (9.00-22.00 uur)	
op vrijdag 30 april	
Multipharma 93, Statiestraat 51	239.18.62
op zaterdag 1 mei	
Mann, Jan van Rijswijklaan 82	237.60.93
op zondag 2 mei	
Internationale, Appelmansstr. 11	231.67.98
Leuridan, Draakstraat 18	230.63.29
op maandag 3 mei	
Pharmalux, Dageraadplaats 25	236.28.71
op dinsdag 4 mei	
Anfarma, Schulstraat 1	237.51.43
op woensdag 5 mei	
Eeuweest, Mechelsestwg. 181	281.53.22
Plantijn, Plantin en Moretuslei 92	233.66.80
op donderdag 6 mei	
Ampe, Mercatorstraat 36	239.25.00

Na 22u. (ליל שי"ק) *
Krols, Paardenmarkt 38A

*
Na 22u.: **0903.92248 / 0903.99000** (1.50€ per min.)
Dokter van wacht - 0900.10.512 **רופא תורן:**
HATZOLOH - 03.289.00.00 **הצללה:**
Crisiscentrum - 03.208.20.20 **הצלה חי לייפליין:**

RUBIX - 03.271.28.13	03.218.91.00 שמירה:
KESHET - 0474.20.56.55	0488.05.25.16 גניזה:
טאט: 03.500.8947	0.32.33.34.35 בקר חולים:
טאט-מוסדות: 03.808.49.49	00.972.2.502.02.02 מוקד ה.ר.ב.:
תומכי שבת ווי"ט: 0486.69.08.93	0475.76.24.34 רכב:
שערי פרנסה טובה: 03.808.39.39	0489.35.64.77 שפרא ופועה:
חסדי אהרן: 03.500.60.60	0489.79.07.33 שמייכעל:
ECJCE-JOBS - 0466.32.34.74	03.808.44.82 טהרה:
0489.84.17.17 מסילה:	0495.19.81.00 חי לייפליין:
03.80.80.424 חברים:	03.232.22.27 מלב לב:
03.208.52.08 טורח לבנו:	03.239.88.57 שלוה:
03.808.44.28 הק שגחה פרטית:	0485.37.18.42 חזק:
0485.05.6746 מנ"ח לרפואת הורוס:	IN TOUCH - 0486.89.11.90
	03.500.11.05 בני עולם:
	A TIME - 03.500.10.75

בית נאמן: baisneemon@gmail.com

אמר לבניו שמא תעבדו לאלהות הרבה כמו שיש לכם אמהות הרבה, השיבו לו 'למשפחותם לבית אמותם' אין כתיב כאן אלא 'לבית אבותם', כשם שאין לנו אלא אב אחד ועובד לא-ל אחד כך אנו אין עובדים אלא לא-ל אחד.

וזה הכונה שרצה לעשות מ'א-ל אחד' אל אחר, והיינו שהוא רצה ללכת אחר משפחת האם, ואמר לו 'למשפחותם לבית אבותם' כתיב, שאנו עובדים לא-ל אחד כמו שיש לנו אב אחד, לכן רצה למחוק ה'ד' של אחד, לומר שאפשר לעבוד כמה אלהות, כמו שיש כמה אמהות וילכו אחר משפחת האם.

מהר"ם מרוטנבורג (המשך)

נ"ע, אביו של כ"ק אדמו"ר (מליובאוויטש זי"ע), ובדרך עצרו בעיר בה נאסר ונפטר המהר"ם מרוטנבורג. רצה כ"ק אדמו"ר היה באסור. אנשים מקומיים הצביעו להם על המקום המדויק, אלא שכדי לראות את תא המאסר היה צריך לשכב על האדמה ולקרר את הראש לחלון קטן שהיה מצוי בקירוב לאדמה. אדמו"ר הרש"ב לא נרתע מכך. הוא נשכב על האדמה והביט בחלון. עבור ר' לוי יצחק היה זה מחזה קשה מנשוא - הוא לא היה מסוגל לראות את הרבי שוכב על האדמה באופן זה. הוא ביקש מהרבי שיאיל לקום מהאדמה ויביט רק מלמעלה. השיב לו הרבי: מקום כזה שהמהר"ם מרוטנבורג בעצמו ישב שם ובו הוא נפטר - רוצה אני לראות במו עיני. (ליקוטי סיפורי התועודיות, עמ' 313)

מסירות נפש
אמר מרן ה"בית אברהם" מסלונים זי"ע בערב יו"ט שאחרי מאורעות תרפ"ט, שסיפר בכיה על אחד האנוסים שבא בחלום למהר"ם מרוטנבורג ואמר לו, שלמעלה יהודי המקבל מסירות נפש על עצמו נחשב כאילו נרצח על קידוש השם, רק שאין לו שכר יסורים. וצ"ע למה צריך שישפך דם ישראל כ"כ הרבה, יקבל כל אחד מסירות נפש, ויחשב למעלה כאילו נהרג על קידוש השם...

(נתיבות שלום - מכתבי קודש, עמ' שמג)

מדרגת הקדושים
בתשובת מהר"ם מרוטנבורג (סימן תקי"ז) "אמר מהר"ם, מאחר שגמר אדם בדעתו למסור את נפשו על קידוש השם, מכאן ואילך כל מיתה שעושים לו אינו מרגיש כלל. וראיה מן המסורה הכוני ב': "הכוני בחליתי", "הכוני בצעוני". כלומר, כשהיכוני ופעונוני לא היה לי כאב, הכוני בחליתי. ותדע לך שכן הוא, שאין לך אדם בעולם שאם היה נוגע באש באבר קטן שלא היה צועק, ואפילו אם ילה בדעתו לעכב עצמו מלצעוק אינו יכול לעשות. ואנו רואים קדושים שאינם צועקים כלום".

וכתב על כך רבי יוסלמן ז"ל מאשכנז: "וכמה נצלבים אשר אני הכותב ראיתי, כאשר יצאו להריגה קבלו עול מלכות שמים באהבה רבה, שסבלו כמה יסורים וחיו עד עשרה ימים ולילות ולא פרקו עול עד שיצאה נשמתם בטהרה, ואשר ראיתי כתבתי באמונה. ורבי אברהם הלוי מגולוי ספרד כתב ב"מגילת אמרפל": "הלא זו מסורת בידי החכמים, שהאיש הגומר בלבו להתמסר נפשו על דבר כבוד שמו... הנה הגבר הלז לא ירגיש כאב המכות ההן המכאיבות לשאר אנשים... וגם כשיענוהו יסורים קשים לא ירגיש המכות והעינויים ולא ירעידהו המוות. וגם כי הדבר רחוק מהסברא - הלא כבר עלה בנסיון". וכך כתב רבי אברהם הלוי בקינתו לתשעה באב: "וראו פליאה נשגבה גדולה, בני הולכים לאש בשירים ובמחולה, לייחד ולקדש בוראם ושמו להללה". וכבר הביאו דברי המדרש "למה נמשלו ישראל ליונה, מה יונה אינה מפרכת בשחיטה כך ישראל אינם מפרכים בשחיטה על קידוש השם". ובספר המסעות לנחום סלושץ סיפר מה שמע

מפנינים יקרים (המשך)

לאחדות אין אומות העולם שייכים לה. והנה כל זה כשמתנהגים כישאל ואז כל ישראל חברים, אבל לא יתחבר עם רשעים, וכידוע מה שכתב החיד"א בספרו ראש דוד בשם החסיד ר' יהודא תאבילי (הבואו דבריו בני יששכר לחודש תשרי מאמר י') ליתן טעם לשבח מדוע עושים זכר לענני הכבוד דוקא ולא למן ובאר, שענני הכבוד היו רק לישראל מיוחדים בטובה, כי הערב רב הענן פלט אותם, לא כן מן ובאר שגם הערב רב נהנו מהם, עיי"ש. וממילא עי"ז אנו לומדין שאין להתחבר לרשעים. וזו כונת המסורה "וידוע" ב' במסורה: בוקר וידוע ה' את אשר לו (במדבר טז, ה), וידוע בהם את אנשי סוכות (שופטים טז, ה). בוקר וידוע ה' את אשר לו ואת הקדוש דייקא הקריב אליו ולהתחבר רק עם יראי ה', ולומדים אנו זאת מסוכות הרומז לענני הכבוד כנ"ל שלא קלטו את הערב רב, וזהו שמביא המסורה וידוע בהם את אנשי סוכות.

וידבר משה את מעדי ה' אל בני ישראל (כג, מד)
בפרשת אמור, מנויים כל המועדים. ואחרי חג הסוכות, יש פרשת שמן למנורה, שרמזהו על חנוכה (ע"י בעל הטורים עה"פ (כד, ב), וקחו אליך שמן זית: סמך שמן זית לסוכה, לומר שגומרין ההלל כל שמונה ימי חנוכה, כדרך שגומרין אותו כל שמונת ימי החג. 'להעלות נר' ואחר כך כתיב 'נרות', והיינו בבית הלל שלביל ראשון נר אחד ומוסיף והולך).

אחר כך יש פרשת המקלל, ויש שהמליצו, ורמזו בזה ליום ניטל, הבא אחרי חנוכה. הקשור לאותו האיש. ואפשר להוסיף, דהרי ב'מושב זקנים' על התורה, מביא מהרוקח שבפרשת המקלל מרומז פורים, ואחד הרמזים הוא שהמקלל נתלה על העץ, כדון כל הנסקלים, וכן המן נתלה על העץ. והנה גם אותו האיש תלו על העץ. מה גם שהרי ה'בני יששכר' (רגל ישרה, ערך ישו הנוצרי) מביא מרבי שמשון אוסטרופליא צ"ל, בספרו 'דן ידן' על ה'קרניים' (פרק ג ד"ה באחיזת הנביא) שבפרשה זו מרומז ראשי תיבות שמו, בפסוק (כד, טז) 'ונוקב שם י"ו'.

ויצא בן אשה ישראלית וגו' (כד, ז)

כתוב במדרש: כיון ששמע "למשפחותם לבית אבותם" עמד וגידיף.

ותמוה הוא מה יש לגדף בגלל "למשפחותם לבית אבותם"? ויש לפרש על פי מה שכתב בספר צרור המור, דחסאו של המגדף היה שרצה להפוך את הדל"ת של 'אחד' ולעשותו ר"יש, וזהו שכתוב "ויקוב בן האשה הישראלית", ובמקום אחר כתיב "ויקוב חור בדלתו" דהיינו שעשה חור בדל"ת לעשותו ר"יש. והנה כתוב במדרש שיעקב